

CASP 2025

Lokaskýrsla

EFNISYFIRLIT

Skrá yfir skammstafanir	3
Samantekt	4
Yfirlit yfir CASP 2025 og starfsemi þess	4
Helstu niðurstöður og ályktanir CASP 2025	4
Helstu ráðleggingar	7
CASP 2025 verkefni	8
Lýsing á CASP 2025 og aðgerðum þess	8
Markaðseftirlitsyfirvöld sem taka þátt	9
Sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum vörum	10
Íðefni	10
Barnahjólástólar (endurprófun)	11
Hliðstæðar aðgerðir	13
Geðheilbrigðisáhættur	13
Niðurstöður	14
Almennar niðurstöður	14
Tillögur	15

Skrá yfir skammstafanir

ANEC	Evrópsku samtökin um samræmingu fulltrúa neytenda í stöðlun
CASP	Samræmd starfsemi um öryggi vöru
EC	Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins
EFTA	EFTA Fríverslunarsamtök Evrópu
EN	Evrópustaðall
ESB	Evrópusambandið
GPSR	Almenn reglugerð um öryggi vöru 2023/988
HA	Hliðstæð aðgerð
MSA	Markaðseftirlitsyfirvald
PFAS	Per- og pólýflúoralkýlefni
POP-efni	Reglugerð um þrávirk lífræn mengunarefni 2019/1021
PSA	Sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum vörum
NÁ	Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1907/2006 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmörkun að því er varðar efni
XRF	XRF-röntgengeislunarflúrljómun

Samantekt

Yfirlit yfir CASP 2025 og starfsemi þess

Almenn lýsing

CASP-verkefnið gerir markaðseftirlitsyfirvöldum frá löndum Evrópusambandsins og Fríverslunarsamtaka Evrópu kleift að tryggja öryggi vara á innri markaðnum.

Helsta markmið CASP-verkefnisins er að tryggja öruggan innri markað með því að sjá markaðseftirlitsyfirvöldum fyrir nauðsynlegum úrræðum til að prófa í sameiningu vörur sem settar eru á markað, ákvarða áhættuna sem af þeim stafar og taka sameiginlega afstöðu og verklags-

reglur. Að auki miðar CASP að því að auðvelda umræður og koma á þýðingarmiklum hugmyndaskiptum til að þróa sameiginlegar aðferðir, aðferðafræði, hagnýt verkfæri og leiðbeiningar. CASP stuðlar einnig að aukinni vitund um vöruöryggi meðal rekstraraðila og neytenda með virkri samskiptaáætlun um starfsemi sína og niðurstöður.

Lýsing á starfseminni

CASP-verkefnið færir saman markaðseftirlitsstofnanir (MSAs) til að vinna saman út frá forgangsröðun þeirra. Á hverju ári samanstendur CASP af mismunandi aðgerðum, sem flokkast sem sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum vörum (PSA) og hliðstæðar aðgerðir (HA). Þrjár aðgerðir áttu sér stað samkvæmt CASP 2025: tvær PSA og ein HA. PSA 1 beindist að því að prófa

vörur sem teknar voru sýni af á innlendum mörkuðum MSA fyrir **íðefni**. PSA 2 einbeitti sér að endurprófunum **barnahjólástóla**, eftir prófanir á þessum vöruflokki samkvæmt CASP 2019. Fyrir HA ræddu þátttakerskur hugsanlega geðheilbrigðisáhrættu af völdum nýrra tækniframfara og bentu á aðferðir til að takast á við áskoranir MSA við mat á þessari áhættu.

Sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum vörum

PSA 1 - Íðefni

PSA 2 – Barnahjólástólar (endurprófanir)

Hliðstæðar aðgerðir

HA - Geðheilbrigðisáhrættur

Helstu niðurstöður og ályktanir CASP 2025

Sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum vörum

Í báðum PSA söfnuðu þátttakandi markaðseftirlitsstofnanir 156 vörum: 128 sýni voru prófuð samkvæmt PSA 1 og 25¹ samkvæmt PSA 2. Sýnataka var framkvæmd með aðferðafræði sem var sniðin að hverjum vöruflokki og fylgdi hún samþykktri dreifingu meðal þátttökuyfirvalda. Þó að aðferðirnar geti verið örlítið mismunandi nota MSA yfirleitt áhættumiðaða sýnatökuaðferð.

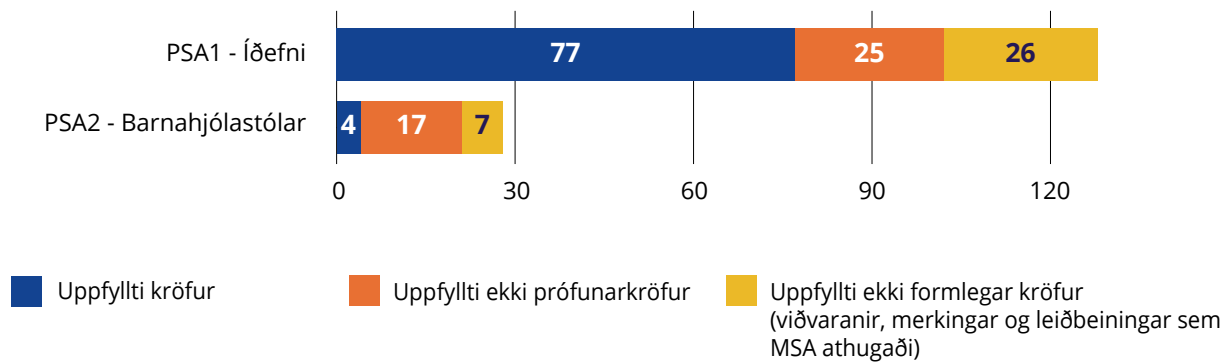
Fyrir báðar PSA voru rannsóknarstofuprófanir framkvæmdar í viðurkenndum rannsóknarstofum í samræmi við prófunaráætlun sem markaðseftirlitsstofnarnar samþykktu sameiginlega. Auk prófana á rannsóknarstofu framkvæmdu MSA athuganir á viðvörunum, merkingum og leiðbeiningum á sinni þjóðtöngu eða tungumálum.

¹ Fyrir þrjú sýni var kannað hvort viðvaranir, merkingar og leiðbeiningar væru til staðar; þó var ekki hægt að framkvæma rannsóknarstofupróf þar sem sýnin týndust við flutning.

Ráðstafanir til úrbóta, sem gerðar eru á prófuðum sýnum, beinast að því að fjarlægja vörur af markaði sem skapa áhættu fyrir heilbrigði og öryggi neytenda. Lokaniðurstöðurnar gefa ekki tölfræðilega trausta mynd af innri markaði Evrópu.

Meðfylgjandi graf sýnir heildarprófunarniðurstöður fyrir hvert PSA.

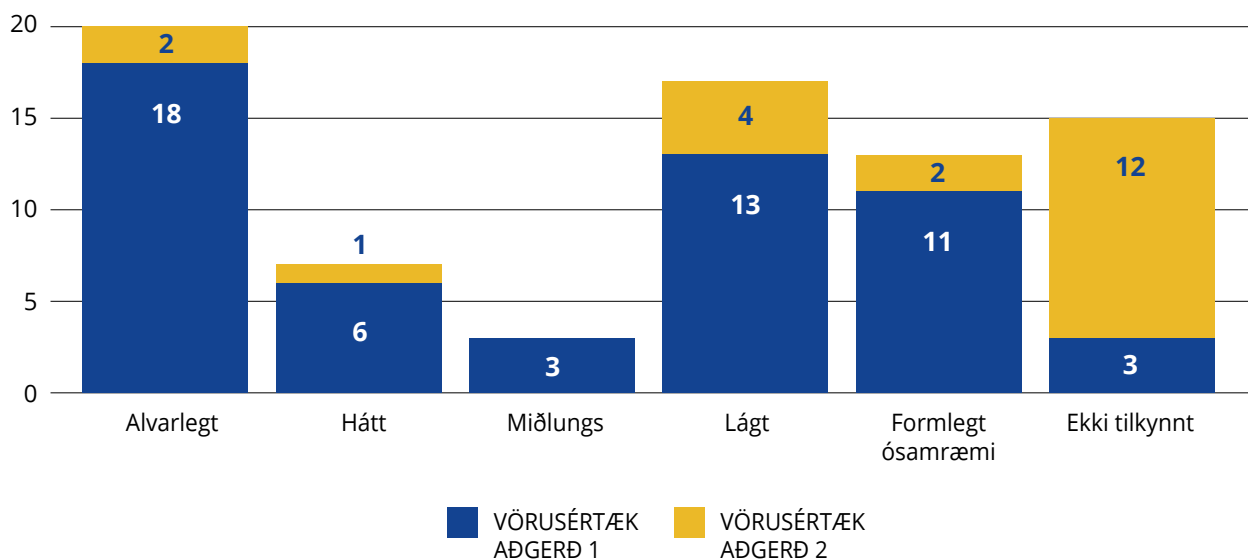
Mynd 1: Niðurstöður úr prófun að meðtöldum athugunum á viðvörðunum, merkingum og leiðbeiningum (N=156)

Fyrir sýni sem uppfylltu ekki kröfurnar framkvæmdu markaðseftirlitsstofnanir áhættumat til að meta hugsanlegt tjón fyrir endanlega neytendur og líkurnar á að það myndi gerast. Sameiginlegt áhættumat er mikilvægur þáttur á rannsóknarstofufundum PSA, sem gerir

markaðseftirlitsstofnunum kleift að þróa sameiginlegar aðferðir og ræða flókin mál. Að auki fengu eftirlitsstofnanir tækifæri til að gefa skýrslu um og ræða úrbætur sem grípa átti til.

Mynd 2: Yfirlit yfir áhættustig fyrir sýni sem uppfylltu ekki kröfurnar (N=75)²

² Til 28.4.2026 (meðtalinn).

Tafla 1: Yfirlit yfir ráðstafanir til úrbóta sem gerðar eru í hverju PSA

Tegund ráðstafana	PSA1	PSA2	SAMTALS
Innköllun vörunnar frá endanotendum	6	1	7
Afturköllun vörunnar af markaði	10	4	14
Bann við sölu vörunnar	10	0	10
Eyðing vörunnar	6	0	6
Sölustöðvun	2	0	2
Fjarlægging vöruskráningar af netmarkaðnum / vefversluninni	5	1	6
Refsiaðgerðir gegn rekstraraðilum	0	3	3
Rekstraraðili var beðinn um að breyta/bæta vöruna	3	5	8
Rekstraraðili var beðinn um að merkja vöruna með viðeigandi viðvörunum	0	3	3
Viðkomandi markaðseftirlitsyfirvald upplýst	2	0	2
Annað	18 ³	3	21
Samtals	62	20	82

Í kjölfar aðgerðanna sem prófunarherferðirnar komu af stað voru gefnar út 12 tilkynningar til Öryggisráðsins

fyrir PSA 1 - Íðefni og tvær fyrir PSA 2 - Barnahjólástóla.

Hliðstæðar aðgerðir

Hliðstæðar aðgerðir þjóna sem vettvangur þekkingas-kipta fyrir MSA, sem gerir þeim kleift að takast á við ásko-ranir, deila sjónarmiðum og bestu starfsvenjum og þróa árangursríkar lausnir. Í CASP 2025 fór fram ein hliðstæð aðgerð sem beindi sjónum sínum að því að takast á við **geðheilbrigðisáhættur** af nýjum tæknivörum. Afurðin

sem þróuð var í gegnum þessa starfsemi er hugmyn-daskjal sem býður upp á sönnunargögn og tillögur til að styðja markaðseftirlitsstofnanir við að meta þessa áhættu og auka skilvirkni markaðseftirlits með nýjum tæknivörum.

³ Aðgerðirnar sem nefndar eru „annað“ féllu ekki undir hina flokkana. Í báðum PSA snerust þær aðallega um beiðnir frá markaðsyfirvöldum (MSA) um að rekstraraðilar gerðu minniháttar breytingar á upplýsingum sem fylgja vörunni og á upplýsingum sem eru aðgengilegar á netinu, eftir að hafa athugað viðvaranir, merkingar og leiðbeiningar. Fyrir nokkrar PSA 1 mælingar sem tilgreindar eru sem „aðrar“ veittu MSA ekki frekari upplýsingar.

Helstu ráðleggingar

Á grundvelli umræðna sem fram fóru meðal markaðseftirlitsyfirvalda meðan á verkefninu stóð og almennra niðurstaðna aðgerðanna voru sett fram skipulögð tilmæli

fyrir hverja starfsemi og þeim beint til rekstraraðila og neytenda. Heildarútgáfu þessara ráðlegginga er að finna í lok þessarar skýrslu.

	PSA 1 – Íðefni	PSA 2 – Barnahjólástólar(endurprófun)
Fyrir neytendur	Nýlegar prófanir hafa sýnt að sum vatnsheld barnaföt og sum plast- og vatnsheld efni eins og sturtuhengi innihalda hættuleg efni eins og PFAS. Sumir hippalegir skartgripir gætu innihaldið blý og kadmíum sem geta skaðað heilsuna, skemmt nýru og bein og jafnvel valdið krabbameini.	Áður en þú gengur frá kaupum skaltu ganga úr skugga um að barnahjólástólinn passi á hjólið þitt, sýni greinilega hámarkshæð og þyngd barnsins og sé búinn nauðsynlegum öryggisbúnaði eins og axlarólum, fótseklum og fótaböndum. Skoðið hjólástól barnsins reglulega, sérstaklega festingarnar, þar sem veður og tíð notkun geta losað hluta eða skemmt íhluti, sem getur haft áhrif á öryggi.
Fyrir rekstraraðila	Ef þú framleiðir, dreifir eða flytur inn vöru til ESB verður hún að uppfylla lagalegar öryggiskröfur áður en hún er sett á markað. Auk annarrar löggjafar ESB geta íhlutir og efni í vörum þínum fallið undir REACH og verða að uppfylla kröfur þess.	Gakktu úr skugga um að barnahjólástóllinn þinn sé með nauðsynlegum öryggisbúnaði.

CASP 2025 verkefni

Lýsing á CASP 2025 og aðgerðum þess

CASP 2025 er sjötta útgáfa árlegu CASP-verkefnanna. CASP nær yfir tvær aðskildar gerðir af verkefnum:

- ▶ **Sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum vörum:**
Þátttakendur prófa sameiginlega valdar vörur, sem teknar eru sýni af innlendum mörkuðum, í viðurkendum rannsóknarstofum innan ESB/EFTA, í samræmi við sameiginlega samþykkt prófunarviðmið. CASP 2025 felur einnig í sér endurprófunaráttak. Endurprófunaráttak endurtekur stórfellda markaðseftirlitsstarfsemi (í þessu tilfelli CASP 2019: barnahjólástólar) fyrir vörur sem áður höfðu hátt bilunarhlutfall og leiddu til margra tilkynninga í öryggisgáttinni;

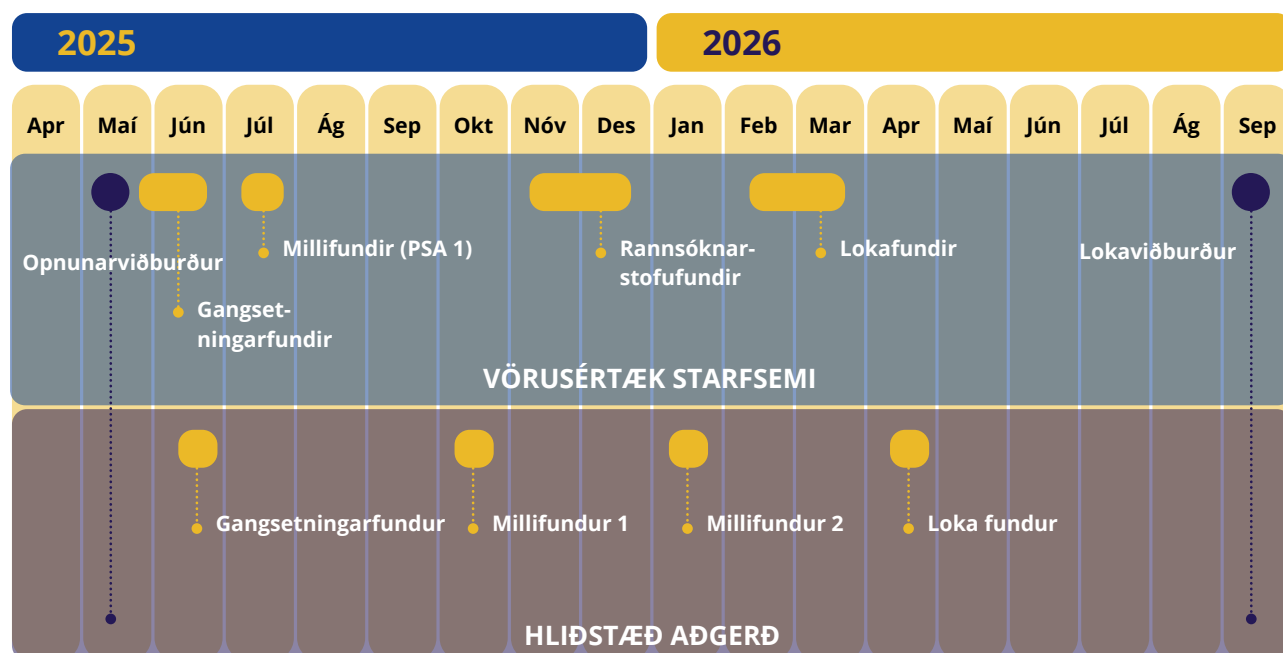
- ▶ **Hliðstæðar aðgerðir:** Þátttakendur vinna saman að því að takast á við flóknar áskoranir sem MSA innan ESB/EFTA standa frammi fyrir. Niðurstöður HA fela yfirleitt í sér leiðbeiningarskjöl eða hugmyndaskjal, sem og verkfæri sem eru þróuð sameiginlega í gegnum starfsemina til að styðja við að koma á samræmdum aðferðum við sameiginleg áskoranir í stórum viðskiptaumhverfi.

Áður en CASP 2025 hófst hafði framkvæmdastjórn Evrópusambandsins samráð við MSA til að greina hagsmuni þeirra og forgangsröðun. Byggt á þessum upplýsingum völdu markaðseftirlitsstofnanir fjölbreytt úrval af vörusértækum og hliðstæðum aðgerðum og tryggðu samræmi við markmið sín um markaðseftirlit.

Sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum vörum	Hliðstæðar aðgerðir
PSA1 - Íðefni	HA - Geðheilbrigðisáhættur
PSA2 - Barnahjólástólar (endurprófun)	

Tímalína funda og viðburða CASP 2025 verkefnisins er sýnd á mynd 3 hér að neðan.

Mynd 3: Tímalína CASP 2025

Markaðseftirlitsyfirvöld sem taka þátt

Alls tóku 26 yfirvöld frá 18 mismunandi aðildarríkjum ESB / EES löndum þátt í CASP 2025.. Þátttökuyfirvöldin eftir starfsemi eru sýnd í töflu 2 hér að neðan.

Tafla 2: Markaðseftirlitsyfirvöld sem taka þátt⁴

Land	MSA	PSA1	PSA2	HA
Belgía	Ríkisskrifstofa efnahagsmála – Stjórnarsvið gæða og öryggis		x	x
	Finnska umhverfisstofnunin	x		
Króatía	Ríkiseftirlitið	x	x	
Kýpur	Vinnueftirlitið			x
Tékkland	Iðnaðar- og viðskiptaráðuneytið			x
	Tékkneska viðskiptaeftirlitsstofnunin		x	
Danmörk	Öryggisstofnun Danmerkur			x
Eistland	Neytendavernd og tæknieftirlit			x
Frakkland	Framkvæmdastjóri samkeppnismála, neytendamála og svikaeftirlits	x	x	x
Þýskaland	Framkvæmdastjórn Saxlands	x*	x*	x
	Ríkisstjórn Efra Bæjaralands - Viðskiptaeftirlit		x	x
	Vinnueftirlit Bremen		x*	
	Héraðsráð Tübingen		x	
Ungverjaland	Ráðuneytið fyrir þjóðarhagfræði			x
	Þjóðarstofnun fyrir viðskipti og neytendavernd	x*	x*	
Írland	Samkeppnis- og neytendaverndarráð			x
Ítalía	Pistoia-Prato viðskiptaráðið	x*		x
	Viðskiptaráð Tórinó		x	
Lettland	Neytendaréttindasmiðstöð	x		x
Litháen	Neytendaréttindastofnun ríkisins	x*		x
Lúxemborg	Umhverfisverndarstofnunin Lúxemborg	x*		
Malta	Samkeppnis- og neytendamálastofnun Möltu, Markaðseftirlitsstofnun	x	x	x
Slóvenía	Markaðseftirlit Lýðveldisins Slóveníu			x
Spánn	Ráðuneyti félagsréttinda, neytendamála og dagskrár 2030		x	x
	Skoðunarþjónusta SOIVRE	x*		
Svíþjóð	Efnastofnun Svíþjóðar	x		

⁴ Yfirvöld sem merkt eru með (*) eru eingöngu þátttakendur í prófunum. Þátttakendur sem eingöngu taka þátt í prófunarferlinu mega taka þátt í umræðum og ákvarðanatöku og taka ekki þátt í fundum sem tengjast verkefninu.

Sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum vörum

Íðefni

Ólíkt fyrri þsa, beindist starfsemi PSA 1 - Íðefni ekki að einni tiltekinni vörutegund. Hún miðaði að neytendavörum sem voru líklegri til að innihalda efni sem voru undir eftirliti eða takmörkunum, með hliðsjón af þáttum eins og efnissamsetningu, fyrirhugaðri notkun og hugsanlegri váhrifum neytenda, sérstaklega barna. Í þessari starfsemi var notuð áhættumiðuð nálgun við prófanir, þar sem áhersla var lögð á efnahættu fremur en fyrirfram skilgreindan vöruflokk. Fimm vöruflokkar voru valdir fyrir þessa starfsemi:

- ▶ Ódýrar neysluvörur úr plasti;
- ▶ Barnavörur úr textílhlutum;
- ▶ Barnavörur úr plasti;
- ▶ Ódýrir skartgripir;
- ▶ Barnaföt og skófatnaður.

Prófunarviðmiðanir

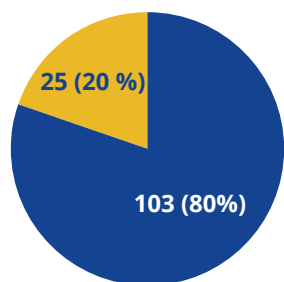
Prófanir voru framkvæmdar í samræmi við efnalöggjöf ESB, fyrst og fremst reglugerðina um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir (REACH) og grein 3 og viðauka I reglugerðar um þrávirk lífræn mengunarefni (POPs). Prófunaráætlunin innihélt einnig evrópska og

alþjóðlega staðla sem setja fram viðurkenndar greiningaraðferðir, þar á meðal EN 17681 1:2025 fyrir per- og pólýflúoralkýlefni (PFAS) í textíl og húðuðum vörum, ISO 14362 1:2017 fyrir ákveðin asólitarefni í textílhlutum og EN 1811:2023 fyrir nikkellosun í ódýrum skartgripum.

Niðurstöður

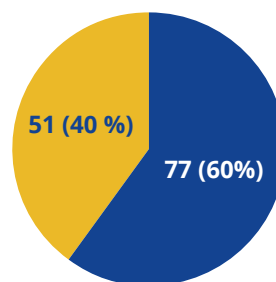
Af 128 sýnum uppfylltu 25 (20%) ekki kröfur prófunaráætlunarinnar. Athuganir MSA á viðvörnum, merkingum og leiðbeiningum á þjóðtöngu þeirra leiddu í ljós að 33 sýni (26%) uppfylltu ekki kröfurnar.

Mynd 4: Heildarniðurstöður úr prófun (undanskildar athuganir á⁵ viðvörnum, merkingum og leiðbeiningum) (N=128)

■ Uppfyllti kröfur

Mynd 5: Heildarniðurstöður úr prófun (þ.m.t. athuganir MSA á viðvörnum, merkingum og leiðbeiningum) (N=128)

■ Uppfyllti ekki kröfur

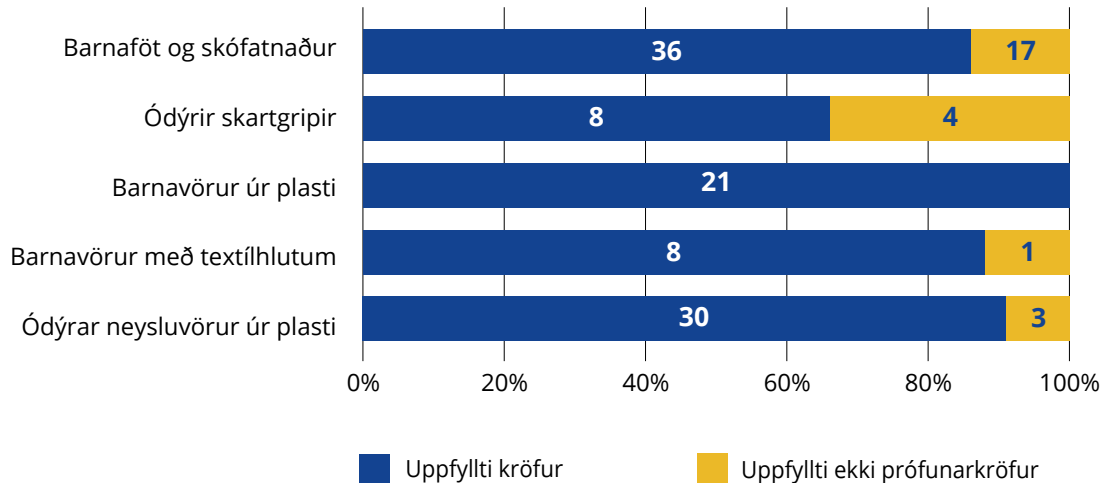
⁵ Markaðseftirlitsstofnanir athuguðu merkingar, viðvaranir og leiðbeiningar á sýnum sínum út frá gátlista frá tæknifræðingi.

Brot á reglunum voru mjög mismunandi á milli vöruflokkanna fimm. Mynd 6 sýnir niðurstöður prófana eftir vöruflokkum.

Mynd 6: Prófaniðurstöður í hverjum flokki

Brot á efnasamsetningu tengdust aðallega PFAS-tengdum efnum í vatnsheldum eða húðuðum textílvörum, einkum barnafötum og skóm, sem og ódýrum skart-

gripum sem fóru yfir leyfileg gildi REACH fyrir kadmíum, blý og nikkel.

Áhættustig og ráðstafanir sem gripið er til

Á grundvelli niðurstaðna prófsins framkvæmdu MSA áhættumat og ákváðu hvaða ráðstafanir til úrbóta skyldi grípa. Alls voru 18 sýni metin alvarleg áhætta, 6 sem mikil

áhætta og þrettán sem lítil áhætta. Vegna prófunarherferðarinnar gáfu markaðsyfirvöld út 12 tilkynningar til Öryggisgáttarinnar.

Barnahjólástólar (endurprófun)

Barnastólar fyrir reiðhjól eru neytendavörur sem eru hannaðar til að flytja ung börn á reiðhjólum, annað hvort festar að framan eða aftan. Þar sem þessi sæti eru notuð af mjög viðkvæmum farþegum er mikilvægt að tryggja öryggi þeirra. Þessi vara var einnig prófuð sem hluti af CASP 2019 verkefninu.

Verkefnið náði yfir bæði fram- og aftursæti fyrir börn á reiðhjólum. Umfangið náði yfir aftursæti með hámarksþyngd 15 kg (A15), aftursæti með hámarksþyngd 22 kg (A22) og framsæti með hámarksþyngd 15 kg (C15).

Prófunarviðmiðanir

Þetta var endurprófun þar sem sömu prófunarviðmið voru notuð og í CASP 2019, með það að markmiði að gera kleift að hafa viðtækt markaðseftirlit með vörum þar sem tíðni ósamræmis er mikil. Prófunaráætlunin fyrir þessa starfsemi nær yfir **EN 14344:2022**.

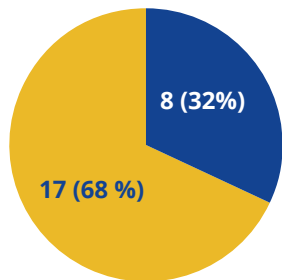
Í samanburði við CASP 2019 var eina breytingin beiting uppfærða staðalsins EN 14344:2022, sem kom í stað útgáfunnar frá 2004. Í endurskoðaða staðlinum voru nýjar og uppfærðar kröfur, þar á meðal varðandi kyrkingarhættu, eldfimi og merkingar vöru, sem og viðbótar- eða endurskoðuð prófunarákvæði.

Niðurstöður

Af 25 sýnum sem prófuð voru uppfylltu 17 (68%) ekki prófunarkröfurnar. Athuganir MSA á viðvörunum, merkingum og leiðbeiningum á þjóðtöngum þeirra leiddu í ljós að 22 sýni uppfylltu ekki kröfurnar.

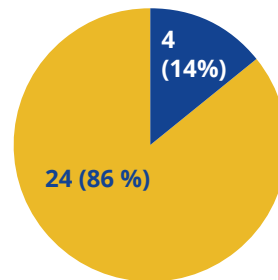
Öryggisbilanir tengdust aðallega aðhaldskerfum, vélrænum styrk og endingu, brúnum og útskotum, hliðarvörn og fót-festukerfum. Grein 8.3.1 (brúnir og útskot) sýndi hæsta bilunarhlutfallið, þar sem 44% sýna féllu á prófinu. Að auki féllu fimm sýni á töluverðum fjölda krafna, og hvert þeirra féll á milli 13 og 16 ákvæða prófunaráætlunarinnar.

Mynd 7: Niðurstöður úr prófun að meðtöldum athugunum á viðvörunum, merkingum og leiðbeiningum (N=25)

■ Uppfyllti kröfur

Mynd 8: Niðurstöður úr prófun (að meðtöldum athugunum á viðvörunum, merkingum og leiðbeiningum) (N=28⁶)

■ Uppfyllti ekki kröfur

Áhættustig og ráðstafanir sem gripið er til

Á grundvelli niðurstaðna prófsins framkvæmdu MSA áhættumat og ákváðu hvaða ráðstafanir til úrbóta skyldi grípa. Alls voru tvö sýni metin alvarleg áhætta, eitt mikil

áhætta, þrjú miðlungs áhætta og fjögur sem lítil áhætta. Í kjölfar þessarar prófunarherferðar voru gefnar út tilkynningar til Öryggisgáttarinnar fyrir tvo barnastóla.

⁶ Fyrir þrjú sýni var kannað hvort viðvaranir, merkingar og leiðbeiningar væru til staðar; þó var ekki hægt að framkvæma rannsóknarstofupróf þar sem sýnin týndust við flutning.

Hliðstæðar aðgerðir

Geðheilbrigðisáhættur

Samhengi og umfang

Almenna reglugerðin um öryggi vöru (GPSR), sem tók gildi 13. desember 2024, krefst þess að neytendavörur séu öruggar áður en þær eru settar á markað. Það fjallar sérstaklega um áhættu fyrir líkamlega og andlega heilsum neytenda. Hins vegar, miðað við nýjung og flækjustig geðheilbrigðistengdra skaða, standa MSAs frammi fyrir áskorunum við að meta hann. Þessar áhættur eru oft minna sýnilegar, geta þróast og aukist með tímanum og eru mjög háðar aðstæðum og notkunarmynstrum einstakra notenda.

Ferli

Verkefnið fylgdi fjögurra þrepa ferli, þar sem byrjað var á undirbúningsvinnu til að þrengja umfang verkefnisins og markmið þess. Annað stigið fól í sér að greina og skilgreina nýjar tæknivörur og áhættu fyrir geðheilbrigði, byggt á framlagi frá fjölbreyttum hópi aðila, þar á meðal lög-

Markmið HA um geðheilbrigðisáhættu var að safna lykilgögnum úr lagalegum, vísindalegum og tilviksrannsóknnum til að styðja við þróun heildstæðrar nálgunar á þessu síbreytilega sviði vöruöryggis og veita markaðseftirlitsaðilum viðmiðunarpunkt fyrir mat á geðheilbrigðisáhættu í tengslum við nýjar tæknivörur.

fræðingum og fræðimönnum. Á þriðja stigi voru fundirnir með áherslu á mögulegar aðferðir til áhættumats og úrræði til að draga úr áhættu. Fjórða stigið fólst í því að fínstillast og ljúka við hugmyndavinnuna.

Niðurstöður

Niðurstaða HA var hugmyndaskjal um geðheilbrigðisáhættu af völdum nýrra tæknaífurða. Köflunum

sex er lýst stuttlega hér að neðan.

Kafla	Áhersla
1. Inngangur	Bakgrunnsupplýsingar, samhengi og helstu áskoranir sem MSA standa frammi fyrir.
2. Lagalegt samhengi	Lagalegar skilgreiningar á vörum og áhættu og tengsl GPSR við aðrar reglugerðir.
3. Vísindalegur bakgrunnur	Samantekt og mat á fyrirliggjandi vísindalegum gögnum sem tengja tiltekna hönnunareiginleika og notkunarmynstur við neikvæðar afleiðingar fyrir geðheilsu.
4. Nálganir við áhættumat fyrir MSA	Ráðlagðar aðferðir og verkfæri sem félagsráðgjafar geta notað sem upphafspunktur fyrir áhættumat á geðheilsu.
5. Innsýn frá atvinnurekendum	Yfirferð á tilviksrannsóknum á sjálfsvígum og manndrápum sem tengjast notkun nýrra tækniframfara og ráðleggingum til rekstraraðila um hvernig hægt er að lágmarka áhættu á geðheilbrigði á hönnunarstigi vara.
6. Niðurstöður	Meginniðurstöður og markmið starfseminnar.

Niðurstöður

Almennar niðurstöður

Alls 26 yfirvöld frá 18 mismunandi ESB/EES aðildarríkjum sameinuðu markaðseftirlit sitt til að efla öryggi vara sem settar eru á evrópskan markað með því að:

- ▶ Safna sýnum frá 156 vörum á viðkomandi mörkuðum og senda þær til prófunar á faggiltum rannsóknarstofum í ESB sem valdar hafa verið sameiginlega;
- ▶ Greina niðurstöður prófananna, leggja sameiginlegt mat á áhættuna sem prófanir leiddu í ljós og ákveða

til hvaða úrbóta ætti að grípa varðandi vörur sem uppfylla ekki kröfur og skapa áhættu fyrir heilbrigði og öryggi neytenda;

- ▶ Senda inn 14 tilkynningar á öryggisgáttina;
- ▶ Samþróun hugmyndaskjals til að fjalla um þverlæg lykilefni sem tengjast geðheilbrigðisáhættu af völdum nýrra tækniáfurða.

Sértækar aðgerðir sem tengjast tilteknum vörum

Alls uppfylltu 42 af 153 vörum ekki a.m.k. eina af þeim kröfum sem tilgreindar eru í prófunaráætlunum. Þar af voru 20 vörur metnar sem þær hefðu í för með sér alvarlega áhættu, sjö höfðu í för með sér mikla áhættu, þrjár miðlungs áhættu og 17 litla áhættu.

Byggt á niðurstöðum áhættumatsins innleiddu markaðseftirlitsstofnanir viðeigandi ráðstafanir. Tilkynningar um 14 vörur voru birtar á Öryggisgáttinni til að tryggja að upplýsingum sé deilt með öðrum markaðsyrfirvöldum, neytendum og atvinnurekendum.

Sameiginleg áhættumatsæfingar sem framkvæmdar voru innan tveggja markaðseftirlitsstofnana veittu markaðseftirlitsstofnunum verðmæt tækifæri til að samræma aðferðir sínar við meðhöndlun vara sem uppfylla ekki kröfur. Þessir fundir auðvelduðu skipti á hugmyndum og bestu starfsvenjum og hjálpuðu til við að skýra efasemdir varðandi áhættumatsferli. Þessi opna umræða stuðlaði að dýpri skilningi meðal markaðseftirlitsstofnana og styrkti að lokum heildarárangur markaðseftirlits.

Hliðstæð aðgerð

Samstarf milli markaðseftirlitsyfivalda í ESB/EFTA-ríkjunum er nauðsynlegt til að takast á við ýmsar áskoranir í markaðseftirliti. Í CASP 2025 beindist hliðstæðaaðgerðin að því að efla samstarf yfirvalda til að finna samræmdar aðferðir til að takast á við geðheilbrigðisáhættu sem tengist hraðri þróun nýrra tækniframfara.

Markmið verkefnisins var að bera kennsl á helstu áskoranir sem neyðarþjónustuaðilar standa frammi fyrir við mat á geðheilbrigðisáhættu af völdum nýrra tæknifram-

fara og þróa tillögur til að takast á við þær. Það beindist að því að safna gögnum og sérfræðiþekkingu frá mismunandi sviðum þekkingar og sameina þetta í hugmyndaskjal, sem ætlað er að vera grunnur fyrir þróun framtíðarleiðbeininga og aðlaga þær að breyttu landslagi. Í verkefninu var einnig leitast við að bera kennsl á mögulegar aðferðir sem markaðseftirlitsstofnanir geta vísað til við mat á áhættu fyrir geðheilbrigði og lögð var áhersla á tillögur til rekstraraðila um að einbeita sér að útrýma og draga úr áhættu á hönnunarstigi.

Tillögur

Eftirfarandi tillögur byggja á niðurstöðum prófunarferlisins og umræðum sem áttu sér stað meðal þátttakandi eftirlitsstofnana, með viðbótarstuðningi frá ANEC, sem stuðlaði að gerð þessara tillagna.

Fyrir neytendur

PSA 1 - Íðefni

- ▶ Nýlegar prófanir hafa sýnt að sumt plast og vatnsheld efni, þar á meðal sturtuhengi og vatnshelda pollagalla, innihalda hættuleg efni eins og PFAS. Þú getur forðast þessi efni með því að velja önnur efni sem eru meðhöndluð með náttúrulegum vaxi eða óflúoreyruðum áferðum.
- ▶ Berðu skartgrip á hverjum degi? Sumir hlutir geta gefið frá sér skaðlega málma eins og blý eða nikkel þegar þeir eru notaðir. Langtímanotkun getur skaðað heilsuna og nikkel getur valdið ævilöngum ofnæmisviðbrögðum.

PSA 2 – Barnahjólástólar

- ▶ Ertu að hugsa um að kaupa barnahjólástól? Gakktu úr skugga um að hann sé með axlarólar, fótsemil og fótáólar – ef eitthvað af þessu vantar gæti hann verið öruggur.
- ▶ Gakktu úr skugga um að notendahandbók sé tiltæk svo þú getir athugað hvort stóllinn passi við hjólið þitt.
- ▶ Skoðið hjólástól barnsins reglulega, sérstaklega festingarnar. Veður og tíð notkun getur haft áhrif á öryggi stólsins.

Fyrir rekstraraðila

PSA 1 - Íðefni

- ▶ Uppfærð PFAS prófunaraðferð í EN 17681-1: Útgáfan 2025 er strangari en fyrri útgáfan. Hún gæti haft veruleg áhrif á reglufylgni, þar sem hún gæti greint fleiri brot á reglufylgni en fyrri útgáfan.
- ▶ Þekktu birgjann og vörunar þínar. Veldu og staðfestu birgja þína vandlega. Ef þú ert í vafa skaltu óska eftir frekari prófunum og sönnun á að varan sé í samræmi við kröfur. Þú hefur val um að óska eftir staðfestingu á samræmi og gögnum um vöruna og íhluti hennar innan framboðskeðjunnar.
- ▶ Notið röntgenflúrljómunargreiningu (XRF) til að greina blý, kadmíum og nikkel. Þessi fljótlega og áhrifaríka aðferð getur hjálpað dreifingaraðilum og seljendum að tryggja að vörur séu í samræmi við kröfur.

Almennt

- ▶ **Kauptu frá virtum aðilum:** Kauptu frá netverslunum sem tilgreina greinilega framleiðanda og dreifingaraðila vörunnar; Forðastu óþekkta eða óáreiðanlega netmarkaði.
- ▶ **Athugaðu öryggisupplýsingar vörunnar:** Gakktu alltaf úr skugga um að með vörunni fylgi skýrar upplýsingar um tengilið framleiðanda eða innflytjanda sem er staðsettur innan Evrópska efnahagssvæðisins. Þetta hjálpar þér að tilkynna vandamál eða galla.
- ▶ **Fylgdu öruggum notkunarvenjum:** Notið vörur eins og til er ætlast, eins og að tryggja að börn noti hjálma og axlaról þegar þau nota hjólástóla og forðist að sofa með skartgrip. Hættu notkun tafarlaust ef vörur eru innkallaðar eða valda ofnæmisviðbrögðum.
- ▶ **Athugaðu áður en þú kaupir:** Kíktu á [Öryggisgátt ESB](#) til að sjá hvort varan sem þú ert að kaupa (með sama lotunúmeri og/eða vörukóða) hafi verið skilgreind sem hættuleg. Ef þú ert í vafa skaltu hafa samband við framleiðandann.
- ▶ **Tilkynntu öryggisvandamál:** Vissir þú að þú getur nú tilkynnt öll öryggisvandamál eða slys sem tengjast vörunni þinni til neytendaverndar yfirvalda? Heimsóttu [Neytendaöryggisgáttina](#)

PSA 2 – Barnahjólástólar

- ▶ Gakktu úr skugga um að barnahjólástóllinn þinn sé með nauðsynlegum öryggisbúnaði.
- ▶ Ekki sýna óörugga notkun barnahjólástóla í auglýsingum – eins og barn án axlaróla eða hjálms, eða barn án eftirlits.
- ▶ Gerið viðeigandi ráðstafanir til að lágmarka útsetningu fyrir beittum hlutum eins og skrúfum.
- ▶ Vissir þú að út er komin ný útgáfa af EN 14344 staðlinum? Útgáfan frá 2022 inniheldur nýjar áhættur sem útgáfan frá 2004 fjallaði ekki um. Kynntu þér nýjustu staðlana til að tryggja að vörur þínar séu í samræmi við löggjöfina, til að tryggja samræmi.

Almennt

- ▶ **Að skilja og uppfylla lagalegar skyldur:** Gakktu úr skugga um að allar vörur uppfylli gildandi öryggiskröfur, þar á meðal GPSR og viðeigandi efnareglugerðir eins og REACH og POPs.
- ▶ **Fylgstu með öryggi vörunnar:** Athugið reglulega hvort vörur ykkar séu í samræmi við öryggisstaðla og verið fyrirbyggjandi í að bregðast við áhættu. Verið upplýst um breytingar á löggjöf og stöðlum ESB, svo sem uppfærða EN 17681-1:2025 fyrir PFAS prófanir og EN 14344:2022 fyrir barnahjólstóla.
- ▶ **Tryggðu öruggar markaðs- og söluaðferðir:** Forðist að auglýsa óörugga notkun vöru og fylgið kröfum GPSR um fjarsölu og netmarkaði, þar á meðal ábyrgð samkvæmt 19. og 22. gr.

Fyrir staðlastofnanir

PSA 1 - Íðefni

- ▶ Í staðlinum EN 1811 er kveðið á um að prófa skuli þrjú sýni af hlut til að kanna hvort hann losi nikkell. Gera skal ráðstafanir til prófana á einum hlut þegar fleiri eru ekki tiltækir.

PSA 2 – Barnahjólstólar

- ▶ EN 14344:2022 leyfir að festa C15 framstól fyrir barn allt að 15 kg við framstýri hjólsins. Þetta getur hugsanlega haft áhrif á stýrisbúnaðinn og akstursátt að framan, sem getur leitt til meiðsla bæði fyrir barn og hjóltreiddamann.
- ▶ Endurskoða ætti ákvæði 8.3.1 í EN 14344:2022 í ljósi fyrrri ákvæðis 6.2 í EN 14344:2004. Í endurskoðuninni frá 2022 eru hlutlægum, staðfestum kröfum um hvassar eða hrjúfar brúnir skipt út fyrir að mestu leyti huglægt mat. Að auki virðist greinarmunurinn sem kynntur er á milli slíkra krafna, hvort sem það er innan eða utan hins verndaða magns, ekki nægilega réttlættur og gæti þurft frekari skýringar eða einföldunar.

- ▶ **Innköllum stýrt á skilvirkan hátt:** Þegar þú sendir innköllumartilkynningu þarftu að framfylgja almennri reglugerð um öryggi vöru. Í 36. grein er tilgreint hvaða þættir þurfa að koma fram í tilkynningunni. Mælt er með að nota sniðmát Evrópunefndarinnar fyrir tilkynningar um innköllum fyrir samræmi. Fylgist náið með áhrifum innköllumarinnar og aðlagði nálgun ykkar ef þörf krefur. Látið neytendur vita hvernig þeir geta skilað vörunum til ykkar.
- ▶ **Leitaðu leiðsagnar þegar þörf krefur:** Hafðu samband við [markaðseftirlitsyfirvöld](#) innanlands eða [hjálparborð](#) til stuðnings og skýringar á lagalegum skyldum.

- ▶ Ákvæði 9.2.2.2 (Leiðbeiningar um notkun) í EN 14344:2022 ætti að breyta til að fjalla sérstaklega um hugsanleg áhrif barnafatnaðar á virkni öryggisbúnaðar. Sérstaklega ætti staðallinn að viðurkenna að viðbótarföt sem almennt eru notuð við kaldari aðstæður geta haft áhrif á rétta stillingu og virkni öryggisbúnaðarins og veita viðeigandi leiðbeiningar til framleiðenda og notenda. Veita skal framleiðendum og notendum viðeigandi leiðbeiningar.

FRAMKVÆMDASTJÓRN EVRÓPUSAMBANDSINS
Stjórnarsvið réttinda og neytenda
Stjórnarsvið neytenda
Eining B4 Vöruöryggi og hraðviðvörunarkerfi
Netfang: JUST-B4@ec.europa.eu

Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins ber ekki ábyrgð á neinum afleiðingum sem stafa af endurnotkun þessarar útgáfu.

© Evrópusambandið, 2026.

Stefna framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um endurnotkun skjala er framkvæmd á grundvelli ákvörðunar framkvæmdastjórnarinnar 2011/833/ESB frá 12. desember 2011 um endurnotkun skjala framkvæmdastjórnarinnar (OJ L 330, 14.12.2011, bls. 39). Nema annað sé tekið fram er endurnotkun þessa skjals heimil samkvæmt Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) leyfi (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Það þýðir að endurnotkun er leyfð að því gefnu að uppruna sé getið og allar breytingar tilgreindar.

Fyrir notkun eða afritun efnispáttá sem ekki eru í eigu Evrópusambandsins gæti þurft að leita leyfis hjá viðkomandi réttihöfum.

Upplýsingar um Evrópusambandið á öllum opinberum tungumálum ESB er að finna á Evrópuvefnum: https://europa.eu/european-union/index_en

Publications Office
of the European Union

Lúxemborg: Útgáfuskrifstofa Evrópusambandsins, 2026
ISBN 978-92-68-40399-0
doi:10.2838/7705127